

STORTINGET

Innst. 219 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
frå familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:55 S (2023–2024)

Innstilling frå familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås og Marian Hussein om forutsigbarhet for frivilligheten

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet vert det fremja følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige endringer i momsregelverket og foreslå regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Det vert vist til dokumentet for nærare utgreiing om forslaget.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Mona Nilsen og Torstein Tvedt Solberg, frå Høgre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, frå Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, frå Framstegspartiet, Silje Hjemdal, frå Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og frå Venstre, leiaren Grunde Almeland, viser til representantforslaget om føreseielegheit for frivilligheit. Forslaget understrekar frivillig-

heita si viktige rolle i samfunnet og at ordninga med momskompensasjon er hefta med uføreseielegheit. Dette i motsetning til kommersielle aktørar, som ikkje betaler moms på sine innkjøp. I representantforslaget vert det foreslått å gjere momskompensasjonen for frivilligheita regelstyrt for 2025.

Komiteen har ikkje hatt eiga høyring i saka, men har mottatt fleire utsegner om representantforslaget. Komiteen viser til kultur- og likestillingsministeren sitt svarbrev til komiteen av 28. januar 2024, der det blir bekrefta at full momskompensasjon til frivillige organisasjonar er gitt i 2021, 2022 og 2023, i tillegg til at det i budsjettet for 2024 er lagt til rette for full kompensasjon til desse. Det vert vidare vist til at ordninga er styrkt med nesten 700 mill. kroner sidan 2022, og at ordninga er det viktigaste verkemiddelet for å styrke heile breidda av frivillig sektor, og for å legge til rette for aktivitet og deltaking i heile landet. Regjeringa legg opp til justeringar av ordninga, og spørsmålet om regelstyring vert sendt på høyring sommaren 2024.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet viser til at frivilligheita bidreg med aktivitet, læring og inkludering i alle delar av landet. Gjennom idretten blir fysisk aktivitet, folkehelse og samhold i alle lokalsamfunn sikra. For å støtte opp om frivillige, aktive og tilskodarar, og bidra til tilgjengelegheit for alle, er spelemidla gjennom einerettsmodellen og momskompensasjonsordninga dei viktigaste økonomiske statlege bidraga. Desse medlemene vil i den samanhengen vise til at regjeringa har sørga for å styrke og sikre spelemidla med oppfølging av Prop. 220 L (2020–2021), Lov om pengespill (pengespilloven), og gjennom å gi full momskompensasjon frå 2021.

Vidare viser disse medlemmene til at regjeringa for tredje år på rad sørger for full momskompensasjon, og at ramma for ordninga med dette er auka med heile 750 mill. kroner samanlikna med regjeringa Solberg sitt siste budsjettforslag.

Disse medlemmene ser fram til gjennomgangen til regjeringa av momskompensasjonsordninga, under denne både avgrensingar og regelstyring. Dette for å sikre at ordninga blir meir føreseieleg.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at disse partiene vil sikre en god og forutsigbar ordning med momsrefusjon for drift av frivilligheten. Regjeringa Solberg startet opptrappingen av momskompensasjonsordninga og sørget for en kraftig styrking av ordninga fra ca. 1 mrd. kroner til ca. 1,9 mrd. kroner. Disse medlemmer er tilfredse med at dagens regjering har fortsatt å styrke ordninga og at organisasjonene de siste årene i praksis har fått full momskompensasjon i forhold til innsendte søknader.

Disse medlemmer anerkjenner hvor viktig aktiviteten til frivilligheten er for både enkeltmennesker og lokalsamfunn, og hvordan frivilligheten bidrar til både meningsfulle aktiviteter, verdifulle bidrag til gode tjenester og bedre livsvilkår, god folkehelse, inkludering og høy tillit mellom folk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at statsråden i sitt svarbrev til komiteen skriver at regjeringa legger opp til at det sommeren 2024 vil bli sendt på høring forslag til justeringer i momskompensasjonsordninga for frivilligheten, herunder spørsmålet om regelstyring. Disse medlemmer ser fram til resultatet av denne høringen og til å behandle spørsmålet vidare når saken foreligger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil også vise til at frivillige aktører som Fontenehusene, Hopeful m.fl. har fått avslag på sine søknader om momskompensasjon, i motsetning til tidligere års søknader. Avslagene har blant annet vært begrunnet med at deres virksomheter også kommer det offentlige til gode.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre fremmet i Innst. 14 S (2023–2024) følgende forslag:

«Regjeringa bes vurdere justeringer i forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner for å sikre at flere humanitære organisasjoner igjen kan inkluderes som søknadsberettiget i ordninga. Konkret må det sees på ordlyden om at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som kommer 'offentlige oppgaver til gode', jf. forskriften § 3 tredje ledd, bokstav f, og

videre at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som det offentlige kan 'påvirke eller legge føringer for', jf. § 3 tredje ledd, bokstav e.»

Dette forslaget var begrunnet med at man må sørge for et enkelt regelverk som sikrer forutsigbar og rettferdig finansiering til både små og store organisasjoner innen ideell og frivillig sektor. Forslaget fikk dessverre ikke flertall. Nå har komiteen likevel fått informasjon om at regjeringa skal sende på høring forslag til justeringer i ordninga over sommeren 2024, og at avgrensning mot offentlige oppgaver vil bli et sentralt tema i vidare arbeid med ordninga. Disse medlemmer ser også fram til resultatet av den kommende høringen med forventningar om at justeringene vil rette opp i det som må ha vært en utilsiktet konsekvens av endringa av forskriften som ble gjennomført i 2019.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Senterpartiet registrerer at dei dåverande regjeringspartia Høgre, Venstre og Framstegspartiet, som gjennomførte forskriftsendringa, no åtvarar mot konsekvensane ho fekk.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er enig med Venstre og Høyre i at det er svært uheldig at flere organisasjoner og ideelle stiftelser som tidligere har mottatt tilskudd fra spillemidlene, nå får avslag på søknadene sine med begrunnelsen at de driver virksomhet som kommer det offentlige til gode. I prinsippet kunne man si at enhver frivillig saksaktivitet gagnar det offentlige gjennom sitt samfunnsnyttige arbeid. Forslaget som ble fremmet av disse partiene i forbindelse med Innst. 14 S (2022–2023), var et godt forslag om å rydde opp i en utilsiktet effekt av en forskriftsendring som skjedde mens disse partier satt i regjering. Dette medlem slutter seg til ønsket og forventninga om at nåværende regjering vil fremme forslag om å gjøre de justeringene som er nødvendig for å sikre at dette blir ryddet opp i, slik at de organisasjonene dette har rammet, igjen blir søknadsberettiget og kan få en mindre sårbar økonomisk situasjon.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet mener at merverdiavgift på frivillig aktivitet er en hemsko for sektoren. Derfor har Fremskrittspartiet i mange år jobbet for regelstyrt momskompensasjon, slik at ordninga er forutsigbar og rettferdig. Etter en sterk opptrapping av kompensasjonen under regjeringa Solberg, og vidare opptrapping under dagens regjering, har det de siste årene i praksis vært full kompensasjon. Det er derfor lite grunn til å utrede regelstyrt kompensasjon før det innføres.

Dette medlem vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2024 med forslag om å gjøre ordningen for merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner regelstyrt og med løpende søknadsfrist og utbetaling av kompensasjon gjennom året.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at frivilligheten utgjør en enormt viktig rolle i samfunnet. Ikke bare sørger den for at viktige oppgaver blir løst, frivilligheten sørger også for å skape fellesskap og tilhørighet. Derfor er det også helt på sin plass at frivilligheten får en kompensasjon for moms de betaler på varer og tjenester, i likhet med kommersielle aktører som heller ikke betaler moms på sine innkjøp. Slik blir innkjøp av redningsutstyret for den frivillige aktøren verken dyrere eller billigere enn innkjøp av redningsutstyr for den kommersielle aktøren. Dessverre er denne ordningen heftet med en uforutsigbarhet for de frivillige aktørene som den kommersielle aktøren ikke trenger å bekymre seg for. Disse medlemmer mener at så lenge ordningen med momskompensasjon for frivilligheten ikke er regelstyrt, og aktørene ikke vet før utgangen av året hvor mye de vil få, er ordningen uforutsigbar. Næringslivet er på sin side sikret en forutsigbar momsrefusjon på innkjøp. Frivilligheten trenger den samme forutsigbarheten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at for årene 2021, 2022 og 2023 sikret et stortingsflertall bestående av Sosialistisk Venstreparti og regjeringspartiene full momskompensasjon for organisasjonene gjennom nysalderingen på høsten. Det er bra, og det har betydd mye. Men uten regelstyring er det opp til enhver sittende regjering å gjøre dette eller å la være. I praksis har dette medført at staten har gratis rentefrie lån hos frivilligheten, mens organisasjonene taper renteinntekter på sine midler.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at full regelstyrt momskompensasjon er noe regjeringen lovet i Hurdalsplattformen. Men løftet har så langt ikke blitt innfridd. Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner kom derfor i fjor med et massivt

opprop til statsminister Jonas Gahr Støre om en forutsigbar kompensasjon for moms. Så lenge størrelsen på momskompensasjonen er avhengig av politiske vedtak i hvert statsbudsjett og en eventuell oppfølging i saldert budsjett, er ikke situasjonen løst.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre ser positivt på at kultur- og likestillingsministeren i sitt svarbrev til komiteen har varslet at et forslag til endring i momskompensasjonsordningen vil bli sendt ut på høring sommeren 2024, og at dette blant annet vil inneholde temaet regelstyring. Disse medlemmer vil understreke at et forslag som sendes ut på høring, likevel ikke er en lovnad om at regelstyring vil bli innført. Disse medlemmer mener det derfor er viktig at Stortinget vedtar at regjeringen skal sørge for de nødvendige endringene i momsregelverket for frivilligheten og foreslå regelstyrt momskompensasjon i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 for å sikre at dette faktisk skjer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige endringer i momsregelverket og foreslå regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

Forslag frå mindretal

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige endringer i momsregelverket og foreslå regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag frå Framstegspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2024 med forslag om å gjøre ordningen for merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner regelstyrt og med løpende søknadsfrist og utbetaling av kompensasjon gjennom året.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet, Høgre og Senterpartiet.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

Dokument 8:55 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Torgeir Knag Fylkesnes, Mona Fagerås og Marian Hussein om forutsigbarhet for frivilligheten – vert ikkje vedteke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 5. mars 2024

Grunde Almeland

leiar

Åse Kristin Ask Bakke

ordførar

**DET KONGELIGE
KULTUR- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/6037

Dato
25.01.2024

Spørsmål fra familie- og kulturkomiteen – representantforslag om forutsigbarhet for frivilligheten

Jeg viser til brev fra familie- og kulturkomiteen datert 18. desember 2023 der komiteen ber om vurdering av representantforslag 55 S (2023-2024) om forutsigbarhet for frivilligheten.

Det konkrete forslaget er:

Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige endringer i momsregelverket og foreslå regelstyrt momskompensasjon for frivilligheten i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Svar:

Det legges til grunn at forslaget omtaler momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner og ikke mva-regelverket generelt.

Regjeringen er opptatt av at frivilligheten skal ha gode og forutsigbare rammevilkår. Derfor har vi sørget for full momskompensasjon i 2021, 2022 og 2023. Vi har i budsjettet for 2024 lagt til rette for full merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. Regjeringen har økt bevilgningen til merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner med 415 mill. kroner i 2024. Samlet innebærer dette at ordningen er styrket med nær 700 mill. kroner fra Solberg-regjeringens budsjettforslag for 2022. Ordningen er det viktigste virkemiddelet for å styrke hele bredden av frivillig sektor og for å legge til rette for aktivitet og deltakelse over hele landet.

Regjeringen legger opp til at det sommeren 2024 blir sendt på høring forslag til justeringer i ordningen, herunder spørsmål om regelstyring. Oppfølging av EY-rapporten vil inngå i høringen.

Med hilsen

Lubna Jaffery

